שיח והבנת הנקרא

חוברת עבודה · מסלול עולים – עברית פשוטה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת: ארבעה טקסטים של בני נוער · שאלות הבנה ולשון · דיון "צריך או רוצה?" · כתיבה ביקורתית

משהו מטריד אתכם? פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

מילון קטן

מילה	הסבר פשוט
מבצע	מחיר נמוך לזמן קצר
הנחה	מורידים מהמחיר
מחיר	כמה זה עולה
לחסוך	לשמור כסף
תקציב	כמה כסף יש לי להוציא
קבלה	הפתק מהקופה
להשוות	לבדוק מה יותר טוב
צריך	חייבים את זה
רוצה	בא לי, אבל לא חייב
חנות	מקום שקונים בו
משלוח	החבילה מגיעה הביתה
פרסומת	מודעה שרוצה שנקנה

טקסט 1: חודש של מבצעים – ומי בוחר בשבילנו? (כתבה קצרה)

(1) בנובמבר יש הרבה מבצעים. בטלפון מגיעות הודעות: "מבצע!", "רק היום!". הרבה אנשים רוצים לקנות מהר.

(2) לפעמים המבצע לוחץ עלינו. יש שעון שסופר לאחור. כתוב: "נשארו 3 פריטים". אנחנו ממהרים ולא שואלים: "אני צריך את זה?"

(3) יובל לומד בכיתה ט׳. הוא קנה אוזניות במבצע. אחרי שבוע הוא ראה אותן בחנות אחרת – במחיר זול יותר. עכשיו יובל כותב רשימה ובודק מחירים לפני שהוא קונה.

(4) יש גם צד טוב. משפחות קונות במבצע דברים שהן צריכות, כמו מעיל לחורף. כך הן חוסכות כסף.

(5) מה חשוב? לעצור, לחשוב ולשאול: אני צריך או רק רוצה? אחר כך לבדוק מחיר ולהחליט לבד.

1. לפי פסקה 2, על מה בנויים מבצעים רבים?

א) על מוצרים חדשים ב) על מחירים גבוהים ג) על המלצות של חברים ד) על לחץ של זמן

2. מה גילה יובל אחרי שבוע?

א) שהאוזניות התקלקלו ב) שחבר קנה אותן ג) שבחנות אחרת המחיר היה נמוך יותר

ד) שהמבצע נמשך

3. מה יובל עושה מאז?

א) מכין רשימה ומשווה מחירים ב) קונה רק באתרים ג) לא קונה בכלל ד) קונה רק בנובמבר

4. מה התפקיד של פסקה 4 בטקסט?

א) להציג צד אחר: מבצע יכול להועיל כשהקנייה מתוכננת ב) לספר עוד על יובל

ג) לסכם את הטקסט ד) להסביר מה זה תקציב

5. מה הרעיון המרכזי של הטקסט?

א) אסור לקנות במבצעים ב) כדאי לקנות אוזניות במבצע

ג) נובמבר הוא החודש הטוב ביותר לקניות

ד) מה שקובע הוא הדרך שבה ניגשים למבצע – שהבחירה תישאר שלנו

6. מה המשמעות של 'עבדו עליי' בדברי יובל?

א) שילמו לי ב) הטעו אותי ג) עבדו בשבילי ד) עזרו לי

7. איזה יחס מביע הקשר 'כי' במשפט: 'קניתי אוזניות במבצע, כי הן נראו לי זולות'?

א) ניגוד ב) תנאי ג) סיבה ד) תוצאה

א. האם מבצע הוא דבר טוב או רע? כתבו משפט אחד עם 'כי'.

ב. מה יובל עושה עכשיו לפני שהוא קונה?

ג. כתבו דבר אחד שאתם צריכים ודבר אחד שאתם רק רוצים.

טקסט 2: צ'אט הכיתה: 'הסניקרס בהנחה!' (שיחה בקבוצה)

מאיה: יש מבצע על נעליים! 40% הנחה. רק עד הלילה!

דניאל: קניתי! כולם יקנו.

נועם: כמה זה עולה?

מאיה: 360 ₪. וגם 35 ₪ משלוח.

נועם: יש לי נעליים מהקיץ.

דניאל: אל תהיה קמצן!

תמר: אני לא קונה. אני חוסכת כסף לטיול.

נועם: אני אחכה ואחשוב.

1. מה מאיה מספרת לקבוצה?

א) שהמשלוח חינם ב) שהיא קנתה נעליים בקיץ ג) שיש מבצע על סניקרס עד חצות

ד) שהטיול השנתי נדחה

2. כמה ישלם בסך הכול מי שמזמין את הנעליים עם משלוח?

א) 395 ₪ ב) 635 ₪ ג) 600 ₪ ד) 360 ₪

3. איך דניאל מנסה לשכנע את נועם?

א) בלחץ חברתי ובכינוי 'קמצן' ב) בהשוואת מחירים ג) בהצעה לחכות למחר

ד) בהסבר על איכות הנעליים

4. מהם שני הנימוקים של תמר?

א) הנעליים לא יפות, והמשלוח יקר ב) היא כבר קנתה, וזה זול

ג) היא חוסכת לטיול, ולא מיוחד ללבוש מה שכולם לובשים ד) אין לה מידה, והמבצע נגמר

5. מה נועם מתכוון בהודעה האחרונה?

א) שהוא כועס על מאיה ב) שהנעליים לא מתאימות לו ג) שהוא יקנה מחר בכל מקרה

ד) אם קל לוותר על הנעליים – כנראה זה לא היה צורך אמיתי

6. לדעתכם, מי בקבוצה מתנהג/ת כצרכן/ית נבון/ה?

א) אף אחד ב) נועם ותמר – שואלים, מחשבים ועוצרים ג) רק דניאל – כי הוא מהיר

ד) רק מאיה – כי היא מצאה מבצע

7. באיזה משקל המילה קַמְצָן?

א) קַטָל ב) תַּקְטִיל ג) קַטְלָן ד) מִקְטָל

8. 'אל תהיה קמצן' – מה הצורה הלשונית?

א) משפט שמני ב) תנאי בטל ג) שלילת ציווי (אל + עתיד) ד) שאלה רטורית

א. מי צודק – דניאל או תמר? כתבו משפט עם 'כי'.

ב. מה אפשר לכתוב לדניאל בנימוס?

טקסט 3: היומן של עידו: צריך או רוצה? (יומן אישי)

(1) יום ראשון. במשחק בטלפון ראיתי חבילה ב־19.90 ₪. לחצתי 'קנה'. אחר כך הבנתי: זה כסף אמיתי של אמא.

(2) יום שני. אמא לא כעסה. היא אמרה: לפני כל קנייה – תכתוב שלוש סיבות.

(3) יום שלישי. רציתי עוד חבילה. מצאתי רק סיבה אחת: 'בא לי'. זה רצון, לא צורך.

(4) יום חמישי. אני חוסך לאוזניות. חסר לי 140 ₪. כל שבוע אני שם 20 ₪ בצנצנת.

1. מה קרה לעידו ביום ראשון?

א) הוא איבד את הטלפון ב) הוא עלה שלב במשחק ג) הוא קנה אוזניות

ד) הוא קנה במשחק חבילה בכסף אמיתי כמעט בלי לחשוב

2. מה ההסכם בין עידו לאמא?

א) לכתוב שלוש סיבות טובות לפני כל קנייה במשחק ב) לא לשחק יותר ג) לשלם בחזרה פי שניים

ד) לקנות רק בסוף החודש

3. מה עידו הבין ביום שלישי?

א) שאמא כועסת ב) שהרצון לקנות עוד חבילה הוא רצון ולא צורך ג) שהחבילה זולה

ד) שהוא צריך עוד יהלומים

4. כמה שבועות יחסוך עידו עד שיהיה לו הסכום החסר?

א) 20 שבועות ב) 5 שבועות ג) 14 שבועות ד) 7 שבועות

5. מה ההבדל בין ההתנהגות של עידו ביום ראשון לבין יום חמישי?

א) ביום ראשון הוא חסך ב) אין הבדל ג) ביום ראשון קנה בדחף, ביום חמישי הוא מתכנן וחוסך

ד) ביום חמישי הוא קנה עוד חבילה

6. 'חבילת יהלומים' – מה הצירוף הזה?

א) משפט ב) שם + תואר ג) סמיכות ד) פועל + שם

7. מה השורש של המילה 'חסר' בפסקה האחרונה?

א) ס-ר-ה ב) ח-ס-כ ג) ח-ר-ס ד) ח-ס-ר

8. 'היא לא כעסה, אבל ביקשה שנעשה הסכם' – איזה יחס מביע 'אבל'?

א) ניגוד ב) תוצאה ג) סיבה ד) תנאי

א. כתבו דבר אחד שקניתם. זה היה צורך או רצון?

ב. כתבו כלל אחד לקנייה חכמה.

טקסט 4: הפוסט של שירלי: 'פתחתי את החבילה!' (פוסט ברשת (משפיענית דמיונית))

(1) היי! פתחתי חבילה. יש בה ערכת טיפוח. היא יפה מאוד!

(2) קיבלתי אותה במתנה מהחברה. עם הקוד שלי יש 15% הנחה. רק עד מחר!

(3) תזמינו עכשיו!

1. מה שירלי רוצה שהעוקבים יעשו?

א) לקנות במחיר מלא ב) להזמין את הערכה עם הקוד שלה ג) לכתוב לה תגובה בלבד

ד) לחסוך כסף

2. איזה פרט באמצע הפוסט חשוב במיוחד לקורא ביקורתי?

א) שהצבעים יפים ב) שהיא אומרת 'היי מתוקים' ג) שהיא קיבלה את הערכה במתנה מהחברה

ד) שיש אימוג'י של לב

3. אילו מילים יוצרות דחיפות?

א) 'ערכת טיפוח' ב) 'הצבעים' ג) 'היי מתוקים' ד) 'רק עד מחר', 'עכשיו'

4. 'מי שלא מזמינה עכשיו – תתחרט' – על איזה רגש הפוסט 'לוחץ'?

א) פחד להחמיץ ב) גאווה ג) סקרנות מדעית ד) שמחה

5. 'הכי שווה בעולם', 'מטורפת' – מה האמצעי?

א) תנאי ב) שאלה רטורית ג) השוואה מדויקת ד) הגזמה

6. 'קיבלתי אותה במתנה מהחברה, אבל אני ממש ממליצה' – איזה משפט זה?

א) מאוחה ב) מורכב ג) פשוט

א. האם כדאי לקנות? כתבו משפט עם 'כי'.

ב. מה שירלי קיבלה מהחברה?

דיון: צריך או רוצה?

1. טענה – משפט אחד: "לדעתי זה צורך / רצון".
2. נימוק – עם "כי" / "מפני ש".
3. דוגמה – מהחיים או מהטקסטים.
4. תגובה – עם "אבל" / "אולם".
5. סיכום – עם "לכן".

הקלפים לגזירה נמצאים בקובץ "קלפי דיון".

כתיבה ביקורתית על מודעה

בחרו מודעה אחת והקיפו אותה:

מודעה א: אוזניות אלחוטיות

רק היום! אוזניות אלחוטיות ב־99 ₪ במקום 399 ₪! נשארו 5 יחידות בלבד! קנו עכשיו!

מודעה ב: המארז הסודי

כל החברים שלך כבר הזמינו. ואת? הזמיני עכשיו את המארז הסודי – ההפתעה מובטחת!

מודעה ג: שלוש חולצות

קנו 2 חולצות – קבלו את השלישית במתנה! המבצע עד יום ראשון. מי לא רוצה חולצה בחינם?

1. מה המודעה רוצה שנעשה? (המודעה רוצה ש...)

2. אמצעי לשוני אחד + ציטוט (המודעה משתמשת ב(ציווי / שאלה רטורית / דחיפות / 'כולם כבר'): "...")

3. מה חסר במודעה? (במודעה חסר מידע על...)

4. העמדה שלי + נימוק (לדעתי ... , כי ...)

5. ניסוח מחדש של הסלוגן (הצעה הוגנת יותר: "...")

רכיב	נקודות
הבנת מטרת המודעה	2
זיהוי אמצעי לשוני + ציטוט	3
ביקורת: מה חסר / מה מטעה	2
עמדה ונימוק עם קשר מתאים (כי, לכן, אבל)	2
ניסוח מחדש הוגן	1